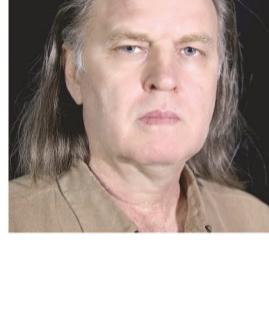

Magazin

SEAD ALIĆ

KROZ RUPE IDEALA PROPADAMO U STVARNOST

DR. SC. SEAD ALIĆ

Hrvatski filozof i književnik, na Sveučilištu Sjever predaje predmete vezane uz filozofiju i teoriju medija

Ono što je nastalo kao sredstvo koje bi trebalo informirati, zabaviti i obrazovati, a riječ je o medijima, postalo je sredstvom zavođenja i manipuliranja. Politika, koja bi trebala biti horizont sučeljavanja ideja za kvalitetnije, uljudenje društvo, dakle za opću dobrobit - postala je instrumentom interesnih grupa koje se skrivaju iza kulisa takozvanih izbora.

TOKSIČNO VRIJEME

Političke kampanje koje bi razumnim građanima trebale podstrijeti ideje političkih stranaka, postale su kampanje proizvodnje zaborava, proizvodnje navijačkih strasti, proizvodnje mržnje prema drugima i različitim. Izbori su postali takozvani jer na njih izlazi sve manje ljudi, a i oni koji izlaze manipulirani su medijima koji, u najvećem broju slučajeva, odraduju prljavi posao fotošopiranja svijesti građana pretvorenih u potrošače medija. Nažalost, tako nije samo u Hrvatskoj.

Čovjek je razvijao medije s nerazumnošću nadom da će suče-ljavanjem ideja objavljenih u samim medijima - istina isplivati na vidjelo. Nije bio svjestan da je u prirodi svakog medija sklonost zavođenju, odnosno da svaki medij može biti iskorušen za manipuliranje. Razvijali smo otrove ne razmišljajući o protuotrovima. Mediji su razvijali nuklearnu dimenziju snage, a mi nismo razmišljali kako izići na kraj s medijskim nuklearnim otpadom.

OPRAVDANJE ZA JEDNOUMLJE

Danas taj otpad u pravilu bira predsjednike država, razvija tehnike širenja govora mržnje, proizvodi ili nastavlja oružjem vodene ratove. Magla mulja prestala se sramiti i sada traži zadovoljstvu za dugo izbjivanje iz javnog života. Nema dana kad neka nova glupost ne smulja način dolaska do pet minuta toliko žljene medijske slave. Riječju, nalazimo se u tako dubokoj krizi da nam je ona postala normalnom. Desetljećima je u ideološki

odgajanim seljacima i građanima Jugoslavije oblikovana svijest jednoumlja. Totalitarna ideja jedinstva nacije, države, vode, krvi i tla, izrodila je na tragu starog jednoumlja - novu vrstu komunizma. Rođena je nova paradigma: idol komunizma zamijenjen je idolom samostalne države. Samostalnost države postala je sveta na isti način na koji je svet bio komunizam u "brdovitoj zemlji na Balkanu". Paralele bi se moglo nizati. Najvažnija bi vjerojatno bila ona da su obje svetosti očekivale, odnosno očekuju bezuvjetnu ljubav, ali da je nisu uzvraćale, odnosno da je ne uzvraćaju. Bar kada je o nama, običnim ljudima riječ.

No iznenadjuje što je radikalnost "novih komunista" veća i razornija od onih starih. Stari su se, naime, donekle i sramili svojih ideoloških pretjerivanja. Novi komunisti nisu tako nesavršeni - ne srame se ničega jer su oni, za razliku od starih, svoj komunizam (u obliku samostalne države) ostvarili. I ne samo to. Novim komunistima nisu potrebeni narodni heroji. Generali rata postali su generali mira.

Novom jednoumlju ne smeta ni višepartijski sistem. Stvoren je dovoljan broj levijatanskih komiteta (općina i županija, nadzornih odbora i povjerenstava za ovo ili ono) u kojima rade ideološki sposobljeni novi komesari (birokratski Levijatan hrani sam sebe). Uz njihovu potporu i brojnost, druge su partije samo opravdanje za jednoumlje.

I nije važno rade li ti novi komesari u skladu sa zakonom. Pozivaju se na prvorodenoga bivše partijske hijerarhije koji ni sam zakone nije smatrao svetom kravom. Jedini je problem što je iznimka postala gotovo pa pravilo. Lokalni šerifi danas rade što hoće, a odgovaraju jedino ako ih se odluci makanuti. Tada proradi "istraživačko novinarstvo" i odjednom se sve zna! Tj. zna se sve. Tj. zna se.

Sjećam se davnih vremena "birokratskog antisocijalizma" kada smo potpisivali peticiju protiv famoznog članka 133., koji se odnosio na "verbalni delikt". Imali smo osjećaj da radimo nešto što bi moglo iz temelja promijeniti stvari. Tko je mogao zamisliti da će doći ideolozi koji će se tom iniciativom okoristiti. Verbalni delikt je istina ukinut, ali je omča oko vrata novinara i medijskih nakladnika stegnuta. Danas živimo u vremenu bez verbalnog delikta, ali svi koji javno obznavaju svoje misli, stavove, ideje - moraju misliti o tome mogu li te rijeći braniti, ne u javnoj polemici, nego na sudu.

POTEMKINOVA SELA

Utoliko su sve krađe o kojima se piše pred izbore zapravo sitne, zanemarive i bježanje od važnih tema. Nama je ukradeni mogućnost gradnje uljude-noga društva. Sprega politike, sudstva, javnog servisa i svih razina izvršne vlasti vir je koji u crnu rupu potapa svaku nadu da bi imalo smisla govoriti. Ukraden nam je smisao govora jer je danas ponovno na djelu besmisao ponavljanja ideoloških floskula. Samo što se danas komunisti ne natječu tko je veći komunist, nego se novi komunisti natječu tko je veći nacionalist.

Ponovno je nemoguće načelno govoriti o stvarima, jer to podrazumijeva i kritiku, a kritika samo prokazuje kritičara kao protivnika krvlju izbornog novog komunizma. Nema više polemika, pravih diskusija, nema argumenata. Glumci na javnom servisu glume intelektualce. Glumci u Saboru glume političare. Glumci u sudnicama i sličnim institucijama glume pravosudnu vlast. Kako onda očekivati od ljudi medija da ruše Potemkinova sela kad iza svake srušene kulise u priču stoji deset novih. Nažalost, jedino tako. Loša strana i starog i novog komunizma je u tome što svoje poslušnike slažu kao domino-kocke. Svi su uvezani. Domino-efekt koji će uslijediti nakon nekog dovoljno snažnog okidača vratit će ih novom procesu sazrijevanja. No ključno je pitanje hoće li biti ljudi koji nisu bili ni stari, a nisu ni novi komunisti. Ako njih nema, onda treba uzeti svjetiljku u ruke i krenuti u potragu za njima. ■